

Zarja izhaja vsak dan razen nedelje in praznikov ob polu enajstih dopoldne. — Naročnina z dostavljanjem na dom ali po pošti K 1.50. Posamezna številka 6 v. Letna naročnina K 18.—, polletna K 9.—, četrtletna K 4.50. — Za inozemstvo K 30.—. — Naslov: Upravništvo „Zarje“ v Ljubljani, Šelenburgova ulica št. 6, II. nadst. Uradne ure za stranke od 11.—12. dopoldan in od 6.—7. zvečer.

ZARJA

Uredništvo v Ljubljani sprejema vse uredniške rokopise, ki jih ne vrača. — Upravništvo sprejema naročnino in inserate. — Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Cena inseratom: Enostopna petilivrtica 20 vin., pogojeni prostor 25 vin., poslana in razglasi 30 vin. — Naslov: Uredništvo „Zarje“ v Ljubljani, Šelenburgova ul. 6, II., uradne ure za stranke od 9.—12. dop. in od 1/26.—1/27. zv. — Reklamacije poštnine proste

Posamezna številka 6 vinarjev.

Štev. 95.

V Ljubljani, v sredo dne 27. septembra 1911.

Leto I.

Pred državnim zborom.

Prihodni teden, dne 5. oktobra, se odpro zopet vrata poslanske zbornice, Predsednik dr. Sylvester in baron Gautsch mislita, da sta s tem napravila kdove kakšno koncesijo socialnim demokratom, ki so predlagali, da naj se skliče parlament takoj. Ali gospodje, ki so hoteli zavlačiti parlamentarno zasedanje še do konca oktobra, bi sedaj ko goni beda na vseh straneh ljudstvo v obup in ga navaja na desperatne čine, vendar lahko spoznali, da je bila odgoditev do oktobra sploh velika napaka. In napačno je bilo vse mišljenje, iz katerega se je porodil sklep.

Ko je dr. Sylvester naznanil, da skliče zbornico dne 5. oktobra, je gotovo storil sporazumno z ministrskim predsednikom. Konferenca načelnikov se je o stvari le posvetovala, posamezni člani so izrekli svoja mnenja in podajali tudi svoje predloge, bilo je celo očitno, da se večina ne bi upirala takojšnjemu sklicanju. Ali datum je določil predsednik dr. Sylvester, ne da bi bila konferenca glasovala o tem. Še preden so se bili načelniki sešili so pa že časopisi naznanjali, da bo prva seja dne 5. oktobra. Vsekakor se je to vjemalo z željami vlade.

Ali pametno ni bilo in koristno tudi ne. Da bi bili izgredi na Dunaju in v drugih krajih najbrže izostali, če bi bilo obupano ljudstvo videlo, da poslanci, ki dobivajo ves čas svoje diete, tudi kaj delajo in sicer da delajo za stradalajoče prebivalstvo, je več kakor verjetno. Nekoliko ljudi ne bi bili morali odnesti na otakrniško pokopališče; nekoliko se jih ne bi v bolečinah zvijalo po bolnišnicah in mnogo, mnogo jih ne bi moralo romati na tedne, mesece in leta v ječe.

Toda to je le en del škode, ki jo je povzročilo prekasno sklicanje zbornice. Zamuda ima lahko še drugačne posledice.

Vlada se postavlja na stališče, da se mora najprej ona pogajati z Ogrsko, češ da ima potem šele parlament materiala za svoje posvetovanje. To je tisto nedemokratično in tudi neustavno stališče, ki ga opazamo pri naših vladah sploh, pri Gautschevi ravno tako kakor pri drugih. In gospod baron niti ne opaža, kako ga to neutemeljeno stajšče slabi in kako mu jemlje zaslobo.

Pogajanje med Avstrijo in Ogrsko je oziroma bo potrebno. Ne bi ga bilo treba za argentinsko meso, katero bi dal gospod Gautsch na podlagi državnozbornih sklepov lahko enostavno vpeljati v Trst, če se ne bi bil zamotal v tisto napačno teorijo, da je tudi v tem vprašanju odvisen od Khuen Hedervaryja. Ali potrebno je češ, se hoče res popraviti veliki greh, ki je bil storjen v trgovinski pogodbi s Srbijo. Za izpremembo te pogodbe na tak način, da

se omogoči večji uvoz čez Savo, je treba sporazuma z Ogrsko, torej pogajanja.

Baron Gautsch si zamišlja stvar tako, da se najprej pogodi z madjarskimi mešetarji; potem pove parlamentu, kaj da je dosegel, zbornica pa naj reče: Amen. Če se začenja, kupčija tako, kakor jo je začel naš ministrski predsednik, tedaj morajo tudi barantači onkraj Litve spoznati, kam pes taco moli. Na Ogrskem vedo, da se vladne večine navadno pokoravajo, če stopa vlada z gotovimi dejstvi prednje. Zakaj odklanjati v takem slučaju, kar je vlada sklenila, se pravi nastavljanje vladi nogo in jo siliti, da odstopi. Ni se torej čuditi, da pribajajo madjarski posredovalci z odušnimi pogoji in skušajo izsiliti od Gautscha odkupnino kakor roparji za svojega ujetnika.

Stališče Avstrije in Ogrske je v draginjskem vprašanju popolnoma različno. Pogajanje med njimi je pravzaprav dvoboj, v katerem so Madjari na boljšem.

Močno bi se to izpremenilo, če bi bila vlada najprej sklicala državni zbor in šla potem na pogajanje, oborožena s parlamentarnimi sklepi. Če je Gautschu res na tem, da pomaga avstrijskemu prebivalstvu, tedaj bi bil moral izvoliti to pot. Opirajoč se na zahteve in sklepe avstrijskega parlamenta, bi lahko nastopil v Budimpešti kot gospod, ki ima za sabo moč. Brez parlamenta hodi na Ogrsko kot prosilec in zato ravnajo Madjari z njim kakor z beračem.

Zdaj seveda ne bo seja pred 5. oktobrom. Ali na splošno začudenje javlja, da je na dnevnem redu te seja reforma državnozbornskega pravilnika. To izgleda kakor kljubovanje, ki je zlasti v sedanjem trenutku zelo neumestno. Socialni demokratje so zahtevali sklicanje drž. zbora zato, da sklene korake proti draginji. In naj se sodi o vplivnosti socialne demokracije, kakor se hoče, to se ne more poreči, da je v tej zahtevi vse ljudstvo složno z njo. Če je vladi reforma pravilnika tako važna, naj bi bila poklicala poslance prej na Dunaj. Zdaj ni časa za opravilnike in druge vladne bolečine. Zdaj ima ljudstvo važnejšo zaklevo, in se se glasi: Kruha!

Državni zbor ima zdaj dokazati, da se zaveda svoje glavne dolžnosti. Baron Gautsch pa naj pazi, da si ne opali prstov. To, s čimer se igra, je ogenj.

Socijalisti proti vojni.

Curih, 25. septembra.

Včeraj je mednarodna socialistična konferenca nadaljevala svoje že naznanjeno posvetovanje. Komisija, ki je bila v soboto izvoljena, je resumirala predloge in mnenja, ki so se po-

kazala na sobotni razpravi glede na maročansko vprašanje in mednarodne konflikte. Konferenca je o teh predmetih sprejela sledečo

resolucijo:

Od kapitalistične pohlepnosti po deželah frivolno povzročeni kolonialni konflikt zaradi Maroka je postavljala cele mesece večino kulturnih dežel pred nevarnost bratomorne vojne z vsemi njenimi groznimi posledicami. Četudi je ta nevarnost trenutno zmanjšana, vendar ni odstranjena in se trajno kaže kot kronično stanje kapitalistične družbe, ki postane vsak hip vsled novih dogodkov lahko akutno. Organizirani proletariati pa noče vojne in bo z vso svojo silo nastopil za mir. Mednarodno socialistično tajništvo z zadoščanjem priznava, da se je socialistični proletariati onih dežel, ki so prizadete od vojne hujskarije, zlasti v Nemčiji, Franciji, Angliji, Italiji in Španiji z največjo energijo postavil proti zločinskemu blazenju vojnih hujskačev ter se s svojimi mogočnimi in neustrašnimi demonstracijami izkazal kot uspešen činitelj svetovnega miru.

Mednarodno socialistično tajništvo pričakuje, da bo razredno zavedni proletariati tudi v bodoče z naraščajočo silo izpolnjeval svojo delavnost, organiziral razredni boj delavstva in izpričeval mednarodno vzajemnost delavskega razreda.

Mednarodno socialistično tajništvo kliče vsem narodnim odsekom internacionale, zlasti v onih deželah, ki so momentano prizadete po maročanski aferi in po drugih kolonialnih konfliktih — v Nemčiji, Angliji, Franciji, Italiji, Turčiji in Španiji — v spomin resolucije njih deželnih kongresov ter mednarodnih kongresov v Stuttgartu in Kodanju zoper vojno, pa spominja zlasti na sklep stutgartske resolucije, ki se glasi:

Če bi vendar izbruhnila vojna, je dolžnost delavskega razreda in njegovih parlamentarnih zastopnikov, nastopiti za to, da se kmalu konča in z vsemi močmi delovati na to, da se po vojni povzročena gospodarska in politična kriza izrabi za vzbujenje ljudstva in tako pospeši odstranitev kapitalističnega razrednega gospodarstva.

Mednarodno socialistično tajništvo se zanaša, da bodo sodrugi in omenjenih deželah zase in v zvezi s sodrugi ostalih prizadetih dežel sodelovali, da se prepreči izbruh vojne. Obenem pozivlje mednarodno socialistično tajništvo socialistične stranke, da organizirajo protestno gibanje proti vsakemu razširjanju kolonialne posesti evropskih držav z diplomatičnim mešetarstvom, ki se pripravljata za hrbtno narodov in njih parlamentarnih zastopstev, da bi z novim postoprenjem narodnih nasprotij ustvaril nove vojne vzroke za bodočnost. Konferenca

sklepa, da ima mednarodno tajništvo tudi v bodoče povzemati iniciativo za mednarodne nastope proti vojni sporazumno s socialističnimi strankami ter z vsemi sredstvi, ki so mu na razpolago, pospeševati gibanje proti vojni.

Konferenca je rešila še nekatere druge zadeve in sklenila tudi resolucijo o draginjskem vprašanju, katero še sporočimo.

NOVICE.

* Tri češke šole, ki jih je ustanovilo društvo „Komenský“, je dal dunajski krščansko socialni magistrat zapreti. Za pretezo mu služijo zopet „higijenični nedostatki“. Naši klerikaleci, ki imajo večne skrbi za razmere v socialno demokratični stranki, bi se tukaj lahko malo pobrigali za narodno pravičnost svojih krščansko socialnih ljubljencev.

* Prva šolska zobna klinika na Dunaju. Šolska higijena bo lahko v kratkem znamenovala velik napredek. Avstrijska higijena v šolah zgledi v Hütteldorfu pri Dunaju šolsko zobno kliniko za revne otroke 13. mestnega okraja, zlasti iz Baumgartna, Hackinga in Hütteldorfa. Ista družba namerava zgraditi prihodnje leto ravnato kliniko v ottakrniškem okraju.

* O internacionalni nacionalcevi je poročalo meščansko časopisje: „Na Dunaju zboruje sedaj na narodni podlagi osnovana koalicijska železničarskih organizacij, ki obstoja iz nemško-avstrijskega društva železniških uradnikov, iz državne zveze železničarjev in iz slovenske Lige, katera zopet obsega češke, poljske in slovenske železničarske organizacije. V vseh vprašanih se je dosegel popoln sporazum in so sestavili memorandum, ki ga predlože vodji železniškega ministrstva dr. pl. Röllu.“ To je njih komunike in poleg tega se te narodne laži-organizacije še bahato tolčejo po prsih, češ, da se nemške, češke in poljske organizacije strnile v močno falango, tako da tvorijo močan jez in protiutež socialnodemokratičnim organizacijam. Kakšen namen zasleduje ta sveta zveza vseh narodnošovinističnih laži-organizacij v boju železničarjev proti vladi? Tajne in temne sile, ki so skovale to čedno in plemenito zvezo, morajo res biti tako močne, da so brez obotavljanja vrgli svoje narodne ideale med staro šaro. Toda internacionalna družba za vzd ževanje nacionalizma bo zamaš vodila boj proti socialni demokraciji namesto proti vladi. Bodočnost postavi to čedno družbo v pravo luč!

* Državne tajnosti v nočni omari. Nekdanja saška princezninja, sedaj gospa Toselli priobčuje v pariškem „Matinu“ dolgo morskno kačo, ki ji je nadela bobneč naslov „Zgodovina mojega življenja“. Nekdanja prin-

MAKSIM GORKIJ:

Mati.

Socialen roman v dveh delih.

— Ali na poti vam bom! — je odgovoril s šibkim glasom.

— Kar molčite; bolje bo za vas . . .

Mati je stopila vzad za Sofjo in položivši roke na njena pleča se je smeje ozrla v blede obličje ranjenčeve in pripovedovala, kako se mu je bledlo na vozu in kako jo je prestrašil s svojimi neprevidnimi besedami. Ivan je poslušal, njegove oči so mrzlično gorele, z ustni je cmokal in tiho izrekel:

— Eh, kakšen bedak!

— Pustiva vas samega! — je rekla Sofja poravnavaši odoje. — Oddehnite si . . .

Odšli sta v jedilnico in tam so dolgo besedovali o dogodkih dneva. Ta drama jim je bila že močno oddaljena; uverjeno so zrli v bodočnost in se razgovarjali o jutrišnjih nalogah. Obrazi njihovi so bili utrjeni, misli pa bodre, in govoreč o svojem delu ljudje niso skrivali nezadovoljstva s seboj. Doktor se je nemirno premikal na svojem stolu semintja in le s težavo blažil svoj tanki, ostri glas:

— Propaganda, propaganda! Te je premalo, delavska mladina ima prav! Na širšo podlago je treba postaviti agitacijo . . . delavci imajo prav, pravim . . .

Nikolaj mu je čemerno odgovoril:

— Odpovsod prihajajo tožbe o pomanjkanju literature, a mi ne moremo ustanoviti

poštene tiskarne. Ljudmi! a dela na vse pretege in gotovo nam zbolji, če ji ne preskrbimo pomočnikov . . .

— A Vjesovščikov? — je vprašala Sofja.

— On ne sme v mesto . . . Vjesovščikov začne šele v novi tiskarni . . . a zanjo je treba še drugega človeka . . .

— Kaj pa jaz? — je vprašala mati po tiho.

Vsi trije so se ozrli nanjo in molčali nekaj trenutkov.

— Dobra misel! — je vzkliknila Sofja živahno.

— Ne, to je preteško za vas, Nilovna!

— je suho dejal Nikolaj — zapustiti bi morali mesto, pustiti obiskovanje Pavla in sploh . . .

Vlasovka je vzdihnila:

— Za Pašo bi to ne bila prehuda izguba . . . a meni ti obiski le trgajo srce! . . .

Govoriti itak ne smeš o ničemer . . . kakor neumna stojim pred svojim sinom . . . a uradniki ti zijajo v usta in preže — če ne zineš katere preveč . . .

Dogodki zadnjih dni so jo utrudili; ko je sedaj slišala o možnosti, da živi izven mesta, daleč od teh dram, je željno pograbila za to možnost.

A Nikolaj je prekinil ta razgovor.

— O čem premišljaš, Ivane! — se je obrnil k doktorju.

Doktor je vzravnal nad mizo nizko sklonjeno glavo in mrko odgovoril:

— Premalo nas je, to je vse! Neobhodno je, da se resnejše oprimmemo dela . . . in da

pregovorimo Pavla in Andreja za beg; predragocena sta oba, da bi brezdelno sedela . . .

Nikolaj je namrščil obrvi, zmajal z glavo in se ozrl na mater. Razumela je, da jim je neprijetno ob njeni prisotnosti govoriti o Pavlu, zato se je poslovila in odšla v svojo izbo užaljena, da za njeno željo ni bilo zanimanja. Z odprtimi očmi na postelji leže se je je ob tihem šepetu glasov lotil nemir.

Pretekli dan je bil mračen, nerazumljiv in poln zlostnih znamenj; težko ji je bilo misliti nauj, odrivala je od sebe mračne vtiske in mislila na Pavla. Rada bi ga videla na svobodi, a hkrati se je prestrašila; čutila je, da se vsenaokolo prirojuje gublje in da groze hudi spopadi. Tiha potrpežljivost ljudi je zginila odstopivši svoje mesto napetemu pričakovanju; očitno je naraščala razburjenost, rezke besede so padale, odpovsod je velo nekaj novega, vznemirljivega . . . Vsak oklic je zbujal na trgu, v prodajalnah, med uslužbenci in rokodelci živahne razgovore, vsaka aretacija v mestu je zbujala plašen, časih nezaveden, sočuten odmev v pogovorih o vzroku aretacije. Vse pogostejše je slišala med predprostimi ljudmi besede, ki so jo časih strašile: punt, socialisti, politika — porogljivo so jih izgovarjali, ali za posmehom se je skrivalo radovedno vprašanje; — z zlobo, — in za njo je zvenel strah; — zamišljeno, z upi in z grožnjo . . . Počasi, a v širokih krogih so se širili valovi po postanem življenju, dramile so se zaspane misli in običajno, prisiljeno mirno razmerje do dnevnih dogodkov se je omajalo. Vse to je videla jas-

nejše od drugih, ker je bolje od njih poznala obličje življenja, ker mu je stala bližje; ko je opazila na njem gube premišljevanja in razdraženosti, se je radovala in bala. Radovala se je, ker je vse to smatrala za delo svojega sina, bala se je, ker je vedela, da zapustivši ječo stopi na najnevarnejše mesto . . . in da pogine.

Časih se je razrasla sinova podoba kakor pravljnični orjaki; v sebi je zlrževala vse poštene in smeje besede, kar jih je čula, vse ljudi, ki so ji bili všeč, vse junastvo in svetlobo, kar je je poznala. Prevzeta in ponosna je v tistem razkošju poljubovala to podobo in nadpolno mislila:

— Vse bo dobro . . . vse!

Njena materinska ljubezen se je razgorela in stiskala srce do bolečin, zavirala ljubezen do ljudi in jo sežigala, in namesto velikega čuvstva je v sivem pepelu nemira plašno trepetala utrujena misel:

— Pogine . . . propade . . .

Pozno je zaspala, s težkimi sanjami; zgo daj jutraj se je zbudila s trganjem v udih in z bolečinami v glavi.

XIV.

Opoldne je sedela v jetniški pisarni Pavlu nasproti in ogledovala skozi meglo v svojih očeh njegovo bradato obličje čakajoč ugodne priliko, da mu izroči pismo, ki ga je stiskala med prsti.

(Dalje.)

cezinja je sedaj v denarnih stiskah in kakor po navdihnjenu sv. Duha je začela pisati spomine iz svojega burnega življenja. Piše spomine, ali ta „spekulativna“ princezinja je zlorabila tudi nemške socialiste za svojo lažljivo obrt. O saških socialističnih voditeljih piše sledeče budalosti: „Nekega dne (stvar se je baje godila l. 1904 po begu princezinje) se mi je sporočilo, da želita dva moža z menoj govoriti. Ko sem ju sprejela, sta mi dejala, da sta saška socialistična voditelja in je le od mene odvisno, da se posreči njuna misija. To me je zanimalo in sem ju prosila pojasnila. „Kraljevska visokost“, je dejal oni, ki je izgledal kot voditelj, „prihajava, da vas pregovoriva za povratek na Saško pod našim varstvom. Mi imamo moč, da vržemo sedanji režim. Naši načrti so skrbno in že dalj časa izgotovljeni. Pojdite z nami! Trenotek je ugoden. Maščujte se nad svojimi sovražniki in postanite rdeča kraljica saškemu narodu, ki vam je ostal zvest in udan. Mi poznamo slabe točke ustave in vemo, da Vi — Vi edina poznate želje in potrebe ljudstva. Mi vam vrnemo Vaše otroke. Vašo srečo. Ne zavrnite nas!“ — je pristavil razburjeno. — „Sledite glas svojega srca in ne trpite, da bi še nadalje pl. Metsch sramotil Vaše življenje. Vrnite se nazaj kot naša Luiza! Tisoč rok Vas bo sprejelo, tisoč glasov pozdravilo. Vrnite se in pomagajte nam vpeljati reforme. Uničite duhovniško moč in osnažite dvor pred množico prilizovalcev in parazitov, ki skušajo s vsemi silami Vas uničiti!“ — Globoko sem bila ginjena in za nekaj minut me je obvladala maščevalna strast. Ali premagala sem se in mirno, a odločno odgovorila: „Iz dna srca se vam zahvaljujem; toda ne morem sprejeti vašega predloga. Res je, da trpim po nedolžnem, toda kakšno ceno bi zahtevalo maščevanje? Nočem je plačati z degradacijo svojera soproga...“ Na socialista je moja izjava napravila velik vtis in mi nista mogla zakrivati svojega presenečenja. Vendar ta dogodek mi je pokazal, da me saško ljudstvo še ljubi in to mi je bilo v veliko tolažbo.“ — Mislimo, da noben „Martinov“ bralec ne verjame tem čenčarijam. Prokleta bi morala slaba presti saški socialni demokraciji, da bi iskala pomoči pri „degradiranih kronanih glavah“. Mogoče pa sta bila ona „dva socialisti“ posnemalca slavnega kopeniškega stotnika in sta hotela potegniti za nos princezino.

* **Mednarodni kongres hotelirjev** se se odpravi 17. oktobra t. l. v Berlinu. Udeležijo se ga tudi nekateri avstrijski hotelirji. Če tudi slovenski, nam ni znano.

* **Francoska oklopnjača „Liberté“**, ki je bila v pondeljek zjutraj v tulouski luki uničena, je veljala 100 milijonov frankov. Vsa škoda, ki jo ima republika vsled te katastrofe, pa znaša 60 milijonov. Oklopnjača „Republique“ je tako poškodovana, da so jo morali z največjo naglico spraviti v dok. Vsa tulouska luka je posuta z ostanki ponesrečene ladje, tako da se rešini čolni komaj gibljejo. Tudi neki čolni lučnega ravnateljstva, na katerem je bil lučni mojster s petimi mornarji, je izginit, pa mislijo, da je tudi ta postal žrtev katastrofe. Skoraj vse ladje, ki so bile v luki, so vsled eksplozije več ali manj poškodovane. Vzrok nesreče je še neznan.

* **Francoskih mornariških katastrof** je bilo zadnja leta veliko. Dne 20. aprila 1906 je pri artilerijskem streljanju na ladji „Oouronne“ nastala eksplozija, vsled katere je bilo 5 mrtvih in 16 ranjenih. Dne 2. avgusta 1907 je zahtevala zopet eksplozija na tej ladji 8 mrtve in 6 ranjenih. In zopet na tej ladji je bilo dne 12. avgusta 1908 na enak način 9 mrtvih in 19 ranjenih. Dne 12. marca 1907. se je na ladji „Zena“ vžgal smodnik ter jo razdejal. Takrat je poginilo okrog 200 mornarjev. Dne 22. septembra 1908 je bilo na „Latouche Treville“ pri streljanju iz topov 14 mrtvih. Šele pred kratkim — dne 21. t. m. je bil na podoben način na ladji „Gloire“ ubit en mornar, 15 pa ranjenih, od katerih so potem še 4 umrli. Mnogo nesreč je imela Francija s podmorskimi čolni. Meseca julija 1905 se je v luki Bizerte potopil podmorski čoln „Farfadet“ s 13 mornarji. Petnajst mesecev pozneje je imela enako nesrečo skoraj na istem mestu podmorska barka „Lutie“; z njo je poginilo 16 mornarjev. Dne 27. maja 1910 je paketna ladja „Pas de Calais“ trčila ob podmorski čoln „Pluviose“, ki se je takoj pogreznil in z njim 27 mož. Katastrofa oklopnjače „Liberté“ pa presega vse dosedanje.

* **Milijonske goljufije.** Velikim sleparijam je prišla na sled pariska policija. V Parizu je zaprla dva elegantna kapitalista, katerima se je posrečilo z izdajanjem akcij neobstoječih delniških družb izvabiti malim kapitalistom in varčevalcem okrog dva milijona frankov. Eden sleparjev se imenuje Palmarin, v resnici Jožef Gabriel Asquaschad iz Leona na Španskem, bivši advokat, ki je bil že trikrat pred sodiščem zaradi goljufij in ponarejanja listin in obsojen na 11 let ječe. Njegov „kolega“ je bivši mornariški častnik baron Adrian Konstantin Vinter. Mnogo nesrečnih žrtev je med duhovništvom, ženstvom in častniki.

* **Koliko je mati vredna?** To vprašanje so prav originalno rešile švicarske železnice. Okrožno železniško ravnateljstvo št. II. je ponudilo dvema nedoraslim otrokoma za mater, katero je povozil in usmrtil v Grellingenu tovorni vlak za o d š k o d n i n o 200 f r a n k o v (180 kron).

Ljubljana in Kranjsko.

— **Še en shod zaradi draginje** priredila socialna demokratična stranka v Ljubljani, preden se snide državni zbor. V četrtek ima zbornica svojo prvo sejo po dolgih počitnicah in poslanecem kakor vladi je treba osvežiti spomin ter jih prepričati, da ni v Avstriji za sedaj nobenega bolj pretegega vprašanja od draginje. Zima se je približala, ljudske skrbi so dosegle vrhunec in zavlačevanja mora biti zdaj konec na vsak način. Čuli smo zadnje čase vesti o novem pogajanju z Ogrsko, poročali so, da je tudi Kuhnen Hedervary spoznal potrebo resnih korakov proti draginji, da je celo priznal nujnost uvoza mesa, ali gotovosti pričakuje ljudstvo od parlamenta. Od svojih zastopnikov ima pravico zahtevati, da store svojo dožnost, ki so jo prevzeli, ko so se dali voliti v državni zbor. Zlasti pri nas pa je beseda na adresu poslancev potrebna, ker so bili ravno naši klerikali doslej na prvem mestu med zastopniki one politike, kateri so pripisali najhujše posledice draginje. Shod je sklican za nedeljo na vrt Narodnega doma in bo na željo žen, ki so dopoldne zadržane doma, popoldne ob pol 3. Veliko zanimanje vsega zavednega delavstva v Ljubljani in okolici je porok, da bo ta shod mogoča manifestacija, ki bo izrazila pravo mišljenje delavnega ljudstva. Kakor vse manifestacije, ki jih je priredila socialna demokracija v Ljubljani, se bo tudi ta izvršila dostojno, zakaj zavedno delavstvo hoče pokazati, da je zrelo in da ve, kaj in kje ima zahtevati. Napraviti hoče s svojo manifestacijo vtisk ter je prepričano, da doseže ta cilj najboljše, če pokaže svojo čvrsto odločnost, pa tudi svojo vzorno disciplino, ki ga je od nekdanj odklikovala. Zato smo prepričani, da se bo naše delavstvo udeležilo tega shoda v največjem številu, ter mu na ta način dalo tisti pomen, ki mu gre.

— **Vse ljubljanske in okoličanske organizacije** so naprosene, da takoj naznajo političnemu odboru svoje reditelje za nedeljski shod. Reditelji bodo povabljeni na sestanek, kjer dobe vsa potrebna navodila.

— **Gorenjska motiva.** V izložbi tvrdke Gričar & Mejač v Prešernovi ulici vidimo dve lični sliki (akvarela) predstavljajoči: „Motiv iz Dovjega na Gorenjskem“ in „Farna cerkev v Batečah na Gorenjskem“. Sliki sta delo realca gospoda Stanka Peruzija, mlajšega brata slovenskega umetnika g. prof. Svitoslava M. Peruzija. Čestitati je mlademu nadarjenemu razstavljalcu, ki je v srečni izbiri motiva pokazal svojo marljivost in čut do lepe upodabljalne umetnosti. Sliki sta naprodaj, bilo bi zelo umestno, da prideta v last kaki javni zbirki.

— **Znano Ano Kranjc** so večeraj dopoldne zopet vtaknili v preiskovalni zapor. Zapletena je bila, kakor je čitateljem sigurno že znano v tisto kazensko stvar, ki jo je uganjalo več žensk tako, da je s pismi ali pa pod pretvezo, da so pripravljene od znanih, večinoma duhovskih oseb, izkušale izvabljati denar in tudi druge reči občinstvu. Takrat je bil zapleten v svo stvar vpokojeni izanski župnik dr. Mauring. Tisto delo, iki so opravljale dotične ženske takrat po Šiški in Vodmatu, se je sedaj pričelo po Trnovem in Krakovem. Vsekakor pa Kranjc ne more biti sama, nego je morala imeti tudi sedaj večjo družbo, ki ali iz nevednosti ali v sporazumljenu opravlja njena naročila. Znana sta nam dva slučaja. Na Krakovskem nasipu je poslala neko žensko k gospodični, da naj ji posodi 20 K, ker je v silni stiski. Povedala je tudi, da jo je njej priporočil kanonik S. iz Šenkavca in pa dr. Mauring, češ da je ona dobrega srca. Prosilka je namreč v veliki potrebi, ker je mlada porodnica. Bati se ji ni treba ničesar, v štirih dneh naj pride k njej pa ji denar vrne. Tako je dobila denar. Dogovorjeni dan je prišel, a tisti dan Kranjčeve ni bilo doma. Približno na enak način je izvabila tam v bližini prodajalki tobaka enak znesek, in sicer je tam trčila, da ima ameriški denar in da kakor hitro ga menja, pa ji vrne posojeni dvajsetak. Pojavljale so se pa pretekle dni v teh okrajih mlade ženske po raznih hišah, ki so skušale pod raznimi pretvezami dobiti stika s čisto tujimi rodbinami. Tako je n. pr. neka komaj 17 ali 18 letna gospodična prišla k neki rodbini s pismom, ki se ni prav nič tika dotične rodbine, ter izredno prijazno izkušala, kako bi se seznanila. Neka druga ali pa drugače obledena gospodična je pri drugem obisku gospod zaradi neke ljubljanske gospodične, ki je noseča in prosi za svet, kako bi se napravilo, da bi ne bilo treba dotični gospodični službe prekiniti. Dobro da bi plačala, če bi kdo nasvetoval, kako in kaj je treba. — Vse to kaže, da so bili tudi to premeteni poizkusi,

kako bi se zapletle posamezne osebe v mrežo, da bi ne mogle več ven in da bi bilo delovanje najbrže Kraujčeve bolj varno in bolj uspešno. Kraujčeva je še mlada, 25 letna ženska in krepkega zdravja, a kakor je videti jako premetena in tudi lahko nevarna. Zadujič je bila kaznovana s sedemtedenskim zaporom. Vsekakor je omrežje premetenk nekoliko obširnejše, kakor kažejo vsa znamenja. Občinstvo naj bo torej pozorno.

— **Vinsko trgatav** priredi strokovno društvo krojaških pomočnikov v Ljubljani v nedeljo, dne 1. oktobra 1911 v restavraciji g. Matjan, Turjaški trg (bivši katoliški dom). Po trgatavi ples in druge zabave. Začetek ob 8. zvečer. Vstopnina za osebo 30 vin. Na mnogobrojno udeležbo vabi odbor.

— **Časnikarski banditje.** Sodrugi Ivan Klemenčič nas prosi za priobčitev sledeče izjave: „Jutro“ z dne 24. t. m. je pisalo: „Zelo so se Šiškarji začudili, ko sta večeraj v bratski vzajemnosti korakala sodrug Klemenčič in klerikalec Kadunc k volikli I. razreda po pooblastilo. Pooblastilo sta tudi dobila, kako si ga bosta delila, to bode pa že „Zarja“ naknadno poročala.“ — 100 kron nagrade dam podlumo lumpu, ki je zagrešil to nesramnost, če dokaže resničnost svoje trditve. S Kaduncem nisem govoril že 14 dni.

— **Izgubljeno.** Na nedeljski veselici v „Narodnem Domu“ je bila izgubljena rjava denarnica, v kateri je bilo nekaj drobiža in pa več važnih listkov. Pošteni najditelj naj jo izroči proti nagradi v našem uradništvu.

— **Nesreča.** Ko je v nedeljo sedel paznik Fran Golič na stolu pred obrtno šolo, mu je prišlo slabo, vsled česar je padel s stola in se nad desnim očeom tako poškodoval, da so ga morali z rešilnim vozom prepeljati v deželno bolnico.

— **Nevarna šala.** V nedeljo je v neki gostilni neki gost svojemu gospodarju iz žepa vzel nabasan samokres ter z njim za šalo pomeril na svojega sogosta. Da se je ta, kakor tudi celo omizje, zelo prestrašilo, je razumljivo.

— **Z oreha padel.** Večeraj zjutraj je splezal na Poljanskem nasipu 13letni šolski učencec Emil Plut na oreh. Ko je bil že kakih šest metrov visoko, mu je spodrsnilo, vsled česar je dečko padel na tla, si izbil pri tem dva sprednja zoba in se na spodnji čeljusti tako poškodoval, da so ga morali z rešilnim vozom prepeljati v deželno bolnico.

— **Letalec in časnikarjeva žena** je naslov senzacijski drami, ki se predvaja do četrtega v Kinematografu „Ideal“ samo pri večernih predstavah. Drama nam predočuje ljubavno razmerje med časnikarjevo ženo in zrakoplovcem, maščevanje njenega moža itd. Drama se vrši večinoma na prostem, na vrtu, na vzletišču in visoko v oblakih. Film je okoli 1000 metrov dolg, velikansko umetniško delo. Drama je izborno zasnovana, od začetka do konca izvedena z življensko resničnim slikanjem duše. Ker si je to sliko ravnateljstvo nabavilo z velikimi stroški, jo priporočamo v obilen poset. Pristop šolski mladini ni dovoljen.

— **Ubil se je 19letni posestnikov sin** Lovrenc Bizil iz Pogleda, občina Moravče. Padel je 19. t. m. z oreha in bil takoj mrtev.

— **Mrtič v Blejskem jezeru.** Minulo soboto so potegnili iz Blejskega jezera pred topliškim hotelom vtopljenca, ki je ležal že nad teden dni v jezeru. Mrtvec je leta 1878. v Ljubljani rojeni izvošček Ferdinand Pirc, ki je služil kot kočijaž na Bledu, a pustil službo 18. m. m. Pirc je bil baje vdan pijači in je najbrže v pijanosti padel v jezero in utonil.

Štajersko.

— **Pouk na ljudskih šolah občine Trbovlje** se prične dne 2. oktobra 1911. Z ozirom na to je krajni šolski svet v Trbovljah izdal nastopno okrožnico: V ljudsko šolo sprejeti otroci morajo v predpisanem učnem času šolo redno obiskovati. Dovoljenje, da sme kdo izostati, je praviloma izprošiti poprej za posamezne ure pri dotičnem učitelju, za en posamezen dan pri razredniku, za 3 dni pri voditelju šole in sicer v enem polletju. Roditelji in njih namestniki naj obvestijo razrednika o vsakem nepričakovanim zadržku otroka brez odloga ustno ali pismeno ter po resnici naznanijo vzrok. Za opravičevalne izgovore veljajo zlasti: 1. otrokova bolezen, 2. ako zbole oseba, ki stanujejo s šolskim otrokom v istem hišnem gospodarstvu ali po okolnosti v isti hiši in je s tem združena nevarnost okužbe; 3. bolezniroditeljev ali drugih rodbinskih udov, ako nujno potrebujejo otrokovo postrežbo; 4. ako kdo v rodbini ali sorodstvu umre ali se kaj izrednega dogodi; 5. slabo vreme, ako je otrokovo zdravje v nevarnosti; 6. tako slaba pot v šolo, da se po njej ne more hoditi. Glede na obravnave šolskih zamud se naznanja sledeče: Takozvani opominski listi se ne bodo več pošiljali. Starši in njih namestniki se pozivljajo, najkasneje v 8 dneh od prvega dne, ko je otrok izostal od šole, pri razrednem učitelju in sicer po zanesljivi osebi naznaniti in opravičiti odsotnost učenca. Naglašajo se, da stranke ne kaznujejo ne učitelji, ne šolski voditelji, ne krajni šolski svet, ampak vedno le okrajna šolska oblast v Celju. Staršem se še naroča, da prijavijo vsa-

kega otroka, kateri bode do 1. oktobra t. l. 6 let star. Prinesejo naj seboj izpisek farnega urada.

— **Družinska tragedija.** V Dobrunjah je povila žena bogatega kmeta H r i s e h e a trojčke. To je moža tako ujezilo, da se je v jezi napil in šel nato domov razsajat. Med preprirom s porodnico je zagrabil sekuro in ubil ženo in dva novorojenčka. Tretjega je rešila babica s tem, da je prestrigla udarec in zbežala. Divjak jo je zadel na hrbtnu in tudi močno ranil. Nato je bežal proti Dravi in skočil v vodo, kjer je utonil.

Koroško.

— **Rudarska shoda** bosta v nedeljo, dne 1. oktobra t. l. v Možičah in v Črni. Shod v Možičah bo ob pol 12. dopoldne v gostilni gosp. Toffa, v Črni pa ob pol treh popoldne v gostilni gosp. Franca Krujca. Na dnevnem redu je „Gospodarski položaj in strokovna organizacija rudarjev“, poročal pa bo na obeh shodih rudarski tajnik sodr. To kan iz Trbovelj. Sodrugi, rudarji! Udeležite se v čim večjem številu obeh shodov in agitirajte!

— **Železniška nesreča pri Podgorju.** Pri poštnem vlak, ki je peljal iz Podroščice v pondeljek ob 8. zjutraj se je utrgal in skočil iz tira zadnji voz vlaka med postajama Podgorje in Bistrica. Nesrečo je opazil šele železniški čuvaj pri Podgorju, ki je ustavil vlak. Voz je imel zlomljeno prednjo os in polomljena peresa. Nesrečo je povzročila krava, ki je prišla med zadnji in predzadnji voz in bila povožena. Voz je bil k sreči prazen. Naložili so ga na draisino in odpeljali v Celovec. Vlaki v Celovec so morali voziti z velikimi zamudami čez Beljak in odtod po progi južne železnice v Celovec. Zdjaj je progja zopet popravljena in promet normalen.

Goriško.

— **Klerikalni politični bojkot na Goriškem.** Županstva na Goriškem so dobivala vsako leto od deželnega odbora podporo za popraviljanje občinskih poti. Zatorej se je tudi letos napolilo slivensko-prečniško in nabrežinsko županstvo do deželnega odbora s prošnjo za podporo. Ker pa klerikalni deželni odbor, po vzoru kranjskih klerikalcev izvaja ravno tako podlo politični bojkot napram drugim strankam, sta dobila od propalega klerikalnega kandidata dr. Stepančiča odgovor. Župan v Slivnem, Prečnik, da naj gre po podporo h Kopaču in nabrežinski župan, da naj gre ponjo k dr. Gregorinu! Davkoplačevalci omenjenih občin ogorčeno obojamo tako podlo postopanje klerikalnega deželnega odbora, ker, če pobirajo davke od vseh enako, zahtevamo tudi enako pravico do deželnih podpor. V slivensko-prečniški občini ni dobil klerikalni kandidat niti enega glasu ter smo se vsi voliči izrekli za socialističnega kandidata; od našega mišljenja nas klerikalni terorizem ne odvrne. Narobe. Skrbeli bomo, da bo vsak čital in naročil „Zarjo“, ker le z razširjenjem našega dnevuika bodo zginile črne lise z goriškega zemljevida!

Trst.

— **Sv. Križ pri Trstu.** V nedeljo 1. oktobra bo v Sv. Križu javen shod zoper draginjo. Shod bo ob 4. uri popoldne v gostilni Maganja. Poroča sodr. Regent iz Trsta. Križkim delavcem priporočamo, da se udeležijo shoda polnoštevilno.

— **Uradniški shod zoper draginjo.** Večeraj v torek je bil v gledišču Politeama Rossetti shod zoper draginjo, ki ga je sklicalo uradniško društvo. Shodu je predsedoval Menesini. Govorili so Pitacco, Gasser in drugi. Od socialistov se je oglasil za besedo sodrug Bucco, ki je ožigosal vlado, pa povdal tudi uradnikom, kar jim gre po pravici. Uradniki so nato začeli delati kraval in je predsednik shod po nepotrebnem in proti splošni volji razpustil. Da, uradniki so učeni ljudje, pa jim ne more delavcev očitati resnična ignoranca in petolizništva.

— **Preprečena železniška nesreča.** Na progi državne železnice nad Trstom je v petek samo skrajna paznost železničarja preprečila velikansko nesrečo. Ob pol 9. zjutraj sta se na progi med Bocolom in Verdeljo srečala brzovlak št. 501 in osebni vlak št. 16, toda na enem tiru in komaj se je posrečilo ustaviti oha vlaka tako, da sta si stala nasproti oddaljena drug od drugega komaj deset metrov. Brzovlak št. 501, ki ima med drugimi vagoni po en voz iz Vlissingena, Prage, Drahdan in Berolina, je imel 20 minut zamude. Vsled tega je uradnik v Bocolo pustil iz Trsta pravilno prihajajoči osebni vlak št. 16 dalje. Med tem se je pripeljal brzovlak od nasprotne strani skozi vrdejski tunel. Takorekoč zadnji hip je opazil strojevodja Zalaudek, ki je vodil stroj brzovlaka, da ima nasprotne vlak pred seboj. Ne da bi trenutek premišljal je z največjim naporom pritrgnil zavoro in posrečilo se mu je, da je kljub hitrosti 50 kilometrov, s katero vozi brzovlak navzdol, ustavil še preden se je bil mogel ustaviti osebni vlak, ki

H. Suttner, Ljubljana

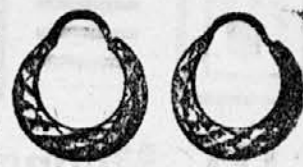
Mestni trg (nasproti rotovža) in Sv. Petra c. 8.

Največja zaloga ur, zlatnine in srebrnine.

==== Pripravna birmanska darila. ====

Lastna tovarna ur v Švici. Tovarn. znamka IKO.

==== Ceniki zastoj in poštnine prosto. ====

vozi tukaj s 30 kilometri brzine. Padec znaša na tem mestu 25 stopinj. Deset metrov drug od drugega sta se ustavila vlaka. Le trenutek zamude pa bi bila strašna katastrofa neizogibna. V obeh vlakih je bilo 130 potnikov, ki imajo le osobju zahvaliti zdrave ude. Kako je prišlo do dispozicij, ki so povzročile to nevarno vožnjo, še ni natančno dognano. Gotovo je, da je bilo sporazumljenje med postajami oteženo, ker je strela dan prej poškodovala telefonsko zvezo. Prometna uradnika v Rocolu v Trstu sta suspendirana in uvedena je preiskava. Pri tem bi pa kazalo, da se ne bi iskali samo krivci, ki tiče morda drugod, kakor jih iščejo ampak da bi se železniška uprava pobrigala tudi za tiste, ki so preprečili veliko katastrofo. Kakor nam poročajo, je n. pr. strojevodja Zalaudek že enkrat na podoben način preprečil nesrečo. Pa vendar je v svoji karieri zaostal le zato, ker ni priliznjenev in potuhnjenev. Bila bi torej lepa prilika, da bi mu zdaj vsaj vrnil kar so mu vzeli in mu dali, kar bi itak že moral imeti. Prostor, kjer se je preprečila ta katastrofa, je sploh nesrečen. Pred kratkim je prav tukaj padel kurjač Adam Seme vsled prenaporne službe s stroja in se pobil. Odkar teče ta železnica, pa je bilo na tem koščku še več drugih nezgod.

Widmerjev polet. Tržaški aviatik Ivan Widmer je nameraval poleteti v nedeljo iz Benetk v Trst na svojem novem Bleriotovem enokrovniku ter si priboriti razpisano nagrado tržaškega mesta v znesku 5000 K. Radi viharja pa je odložil polet na prihodnji dan. V ponedeljek ob 5. popoldne je poletel s planote pred hotelom Excelsior na Lidu. Veter in mrak sta povzročila, da je zgrešil zračno črto. Po dveurnem letanju je došel v Tržič in se spuстил ob sedmih pri ladjedelnici brez nezgode na zemljo.

Gospodarski pregled.

Produktivna zadruga ljubljanskih mizarjev je v — konkurzu. C. kr. dež. sodišče je na zahtevo par upnikov nad premoženjem aktivne zadruge razglasilo konkurz. Upati pa je, da bo v najkrajšem času dvignjen in da bo podjetje nadaljevalo svoja započeta dela. O stvari bomo še več poročali, ker je zanimiva in poučna na vse strani.

ZADNJE VESTI.

Železničarji in vlada.

Dunaj, 27. septembra. Iz vladnih krogov poročajo, da se v najkrajšem času zviša stanovanjska doklada železniških uradnikov, poduradnikov in uslužbencev. plače oficiantk in manipulantk in delavske mezde. Hkrati se uredi mezdna avtomatika.

Ministrski svet.

Dunaj, 26. septembra. Današnji ministrski svet se je pečal z draginjskim vprašanjem in pa z regulacijo plač državnih uradnikov in služabnikov. Vlada upa, da bodo pogajanja z Ogrsko do 5. oktobra, ko se sestane drž. zbor že zaključena; dotlej namerava izdati tudi zakonsko predlogo o uravnavi plač uradnikom in služabnikom.

Združitev mlado- in staročehov.

Praga, 27. septembra. Zadnje dni so bile konference mladočehov in staročehov zastran združitve obeh strank. Pogajanja še niso končana. Del staročehov je združitvi naklonjen, a ostali se hočejo spojiti z novoustanovljeno konservativno katoliško-narodno stranko.

Iz nižjeavstrijskega deželnege zbora.

Dunaj, 26. septembra. Deželni zbor je na današnji seji sprejel nujni predlog poslance Stöcklerja, ki zahteva od vlade znižanje tarifov za vse živinorejske potrebščine sploh. Med razpravo je socialni demokrat Pölzer izjavil, da bodo socialisti z vsemi silami preprečili podražitev mleka in piva. Posl. Philip je vložil predlog, da se odpravi celibat učiteljskega na Dunaju, posl. Lindheim je predlagal, da se odpravi celibat učiteljske po vsej deželi.

Dunaj, 27. septembra. V petek namepravajo nemško-nacionalni poslanci zopet vložiti predlog, da se zakonito določi nemščina za izključni učni jezik na vseh nižjeavstrijskih šolah.

Zaključitev Komenskega šol na Dunaju.

Praga, 27. septembra. Zaradi zaključitve Komenskega šol so se sestali češki državni in deželni poslanci; glede zdravstvenega in stavbnega stanja teh šol so sklenili povprašati strokovnjake, dr. Fiedlerja pa so poverili, da posreduje v tej zadevi pri vladi.

Izgredi v Nachodu.

Nachod, 26. septembra. Delavci predilnic v Hronovu so šli včeraj zvečer od dela. Kakih 2000 delavcev je okoli 8. odšlo v bližnji kraj Zbečnik in demoliralo osem poslopij.

Pospeševanje domače živinoreje.

Reka, 27. septembra. Parnik „Kossuth Ferenc“ ogrske parobrodne družbe „Dalmatia“ je že v soboto pripeljal iz Anglije 425 krav, 15 bikov, 120 telet in 138 prašičev. V 120 vagonih so odpeljali te domače živali v Budimpešto. To je bil doslej največji živinski transport iz Anglije na Reko.

Grozen samomor bolnika.

Brno, 27. septembra. 60 letni delavec Franc Horak, ki je bil že tri tedne v tuk. deželni bolnici, si je včeraj v odsotnosti strežnega osobja preparal trebuh, na kar je izkrmavel.

Ogrski državni zbor.

Budimpešta, 26. septembra. Na današnji seji je grof Tisza izjavil, da zaradi madjarskega službenega in poveljnega jezika ne kaže povzročevati hudih konfliktov. V polemiki s posl. Justhom izjavlja, da želi miru z narodnostmi. Državljanje, ki govore v tujem jeziku, hoče prepričati, da so na krivih potih, če se zaganjajo zoper stavbo enotne ogrske države. Posl. Mezöffy (Košutovec) interpelira ministrskega predsednika zaradi napadov, naperjenih proti banu Tomašiču. Če so očitki resnični, mora ban zginiti s površja, če niso resnični, mora ban iskati zadoščenja pri tiskovnem sodišču. Če tega ne stori, bo opozicija napram vladi izvajala konsekvence.

Ogrski agrarni zoper uvoz mesa.

Budimpešta, 26. septembra. Včeraj je bil v Lugošu kongres ogrskih poljedelcev, ki se je izrekel zoper uvoz prekomorskega mesa in zoper zvišanje balkanskim državam priznanega mesnega kontingenta.

Maročansko vprašanje — rešeno.

Berlin, 26. septembra. Nemška vlada je danes pritrdila francoskemu pogodbenemu načrtu v vseh bistvenih točkah; treba je le nekaj neznatnih redakcijskih izprememb.

Tripolitansko vprašanje.

Vojne priprave v Italiji.

London, 27. septembra. „Daily News“ poroča z Malte, da so se sirakuške čete vkrcale na italijanska parnika „Sicilia“ in „Sardegna“.

Mesina, 27. septembra. Tu se zbirajo čete za tripolitansko ekspedicijo; tudi vse mobilizirano vojno brodogeje je izbrano med Sirakuzami in pristaniščem Avgusta.

Rim, 26. septembra. Vojne ladje „Napoli“, „Roma“ in „Vittorio Emanuele“ so se pokazale v tripolitanskih vodah in krožijo na odprtem morju.

Socialistični protesti zoper vojno ekspedicijo.

Milan, 26. septembra. Popoldne in zvečer so bile velike protimilitaristične manifestacije; policija je aretirala več oseb, med njimi mnogo govornikov, ki so ostro napadali vlado. Jutri bo v znamenju protesta zoper vojno ekspedicijo 24 urna generalna stavka.

Rim, 26. septembra. Socialistični poslanci so se izrekli zoper protestne demonstracije in zoper splošno stavko. Tudi železničarji se ne pridružijo stavki.

Turške priprave.

Carigrad, 27. sept. Dve redifdevizije in dva polka tukajšnje garnizije sta dobila povelje za odhod. Rezervni pomorščaki niso bili odpušteni in ostanejo še naprej v aktivni službi.

Carigrad, 27. sept. Včeraj so bile proti velikemu vezirju velike demonstracije, za katerimi stojijo pristaši starega režima. Množica je klicala: „Dol s Hakikijem, izdajalcem domovine!“

Razmere v Tripolisu.

Rim, 27. sept. Med evropskim prebivalstvom vlada hudo razburjenje in strah, ker mohomedanski uleme hujskajo proti tujcem.

Velikanska katastrofa v toulonski luki.

Vzrok katastrofe nepojasnen.

Pariz, 27. septembra. Vzrok velike katastrofe v toulonski luki ne bo najbrže nikdar docela pojasnen. Sedaj sta se pojavili

dve druga drugi nasprotujoči naziranj. Eni zatrjujejo, da je eksplozija na križarki nastala vsled tega, ker se je smodnik sam vnel; drugi pa, da je ogenj na krovu dosegel tudi smodnišnico. Danes je toliko dognano, da je bila križarka „Liberti“ pri izbruhu ognja popolnoma brez vsakega vodstva. Poveljnika nadomestujoči kapitan Joubert je bil odsoten; ravnotako skoro ves častniški zbor. Dalje je tudi znano, da je vladala na križarki pri nastanku požarja največja zmešnjava.

Častnik križarke „Liberti“ o požaru.

Pariz, 26. septembra. V „Figaru“ pripoveduje častnik križarke „Liberti“, ki se je rešil, o vzrokih katastrofe naslednje: Ogenj na krovu križarke je že divjal nekaj ur, a so se obotavljali s požarnim signalom. Posadka je spala, le nočne straže so bile pokoncu, ko se je začela prva eksplozija. Se le sedaj so naznanili službo izvršujočemu častniku katastrofo, ki je dal takoj požarno znamenje. Posadka je skočila v morje, a večinoma so jo prisilili nazaj na krov, kar je značilo jo poslati v smrt, ker na rešitev križarke ni bilo mogoče nobeno upanje. Prva eksplozija je pokvarila notranje stroje. Bilo je tudi prepozno, da bi se kdo upal smodnišnico postaviti pod vodo in vanjo spustiti vodne cevi. Zavlada je občna panika.

Katastrofa — delo revolucionarjev.

Pariz, 26. septembra. Mnoge se tudi glasovi — in vlada jih forsira — ki pripisujejo nesrečo na križarki „Liberti“ hudodelcem, kar dokazujejo z nekim plakatom revolucionarjev, ki so ga našli v luki Brestu ob spuščanju ladje „Jean Bad“ v morje. Povdarjajo tudi okolnosti, da je požar na križarki „Liberti“ izbruhnil na štirih mestih obenem, zlasti v shrambi za premog, ki ni bila zastražena, dočim je bila smodnišnica strogo zastražena. Na križarki so sedaj našli še pet ranjencev. Poškodbe sosednje ladje oklopujaje „République“ so tako znatne, da bodo za poplave potrebovali najmanj osem mesecev. Od posadke križarke „Marseillaise“, ki je prva prišla na pomoč „Liberti“, je 100 mož utonilo. Dogajajo se še sedaj pretresljivi prizori. V stolpu zadnjega dela „Liberti“ vpije na pomoč mornar, ki pravi, da je samo lahko ranjen, a ga ne morejo izveleči. Nahaja se med 12 mrtveci, ki mu kužijo zrak. Skozi špranjo so mu dali nekaj hrane.

Število ponesrečencev.

Pariz, 27. sept. Po poročilih mornariškega ministrstva znaša število mrtvih, oziroma pogrešanih oseb 204 in število ranjencev 136. Na bližnjih ladjah so našli 12 težko ranjenih, 48 oseb pa je bilo lahko ranjenih. Časopisje hudo napada mornariškega ministra Delcasséja in mornariške oblasti, češ da je nastala katastrofa vsled njihove nvmarnosti. Delcassé je včeraj zvečer odpotoval v Toulon.

Odgovorni urednik Fran Bartl.
Izdaja in zalaga založba Zarje.
Tiska Učiteljska tiskarna v Ljubljani.

Zahvala.

Za vse dokaze sočutja ob dolgotrajni boleznii in smrti soproga, oziroma očeta

Ivana Legata

voznega mojstra južne železnice

bodi na tem mestu izrečena vsem prijateljem in znancom naša iskrena zahvala.

Zahvalujemo se še posebej želez. zdravniku g. dr. Pregel-u, uradništvu kakor tudi prometnemu osobju južne in državne železnice na častni udeležbi pri sprevedu, za krasne vence, pogreb-nemu društvu in pevskeemu odseku „Vzajemnosti“ za ganljive žalostinke. Vsem iskrena hvala!

V Ljubljani, 27. septembra 1911.

Žalujoči ostali.

Laška in dunajska

kuhinja

Šelenburgova ul. 7

nasproti glavne pošte.

- Vsak čas se dobe mrzla in goška jedila, zmiraj sveže morske ribe in izvrstno in ravno došlo vino „Briou“.
- Sprejme se abonente na kosilo in večerjo.
- V prenovljenih prostorih in pod novim ravnateljstvom se priporoča sl. občinstvu za obilen obisk.

Ravnokar došlo sveže

jesensko blago.

Najmoderneje fino izvršene obleke, raglane, površnike in pelerine za gospode, dečke in otroke, kakor tudi konfekcija za dame in deklice.

Prodajni najmoderneje klobuke od veleznanih tvrdk Huckl. Pichler in Bossi po K 2-90.

Brez konkurence. Priznana nizke cene.

Angleško skladišče oblek

O. BERNATOVIČ, Ljubljana, Mestni trg št. 5

Naznanilo.

Podpisani si usojam slavnemu p. n. občinstvu naznaniti, da sem otvoril

:: cvetlični salon ::

na Kongresnem trgu št. 3 v Zvezdi (vogal Kongresnega trga in Wolfove ulice)

in bodem istotam izdeloval sveže kot suhe vence in šopke s trakovi in napisi, kakor vse druge v to stroko spadajoče predmete v najnovejši obliki hitro, in točno, ter zagotavljam najnižje cene. — Zunanja naročila pošiljam z obratno pošto.

Priporočam se za obilen poset in naročila ter bilježim

z velespoštovanjem

Viktor Korsika ml., umetni in trgovski vrtnar.

Kavarna Leon

Ljubljana, Stari trg.

Cenjenim p. n. gostom in slav. občinstvu iz Ljubljane in dežele naznanjam, da sem svojo kavarno popolnoma na novo preuredil in opremil. Točna postrežba. Karambolistom na Kranjskem sem na razpolago vsak čas na karambol-match.

Odprto celo noč.

Z velespoštovanjem

F. L. Pogačnik.

Modna in športna
trgovina

P. Magdić, Ljubljana

Nasproti
glavne pošte

Krasne bluze

iz svile, volne, batista in barhenta. Hišne halje, spodnja krila, predpasniki za dame in otroke. Moderer najmodernejši kroj v krasni izbi. Batist in šifon modererki.

Damski klobuki

in erpice, otroerji klobuki in erpice, pajerolani, igle za klobuke, pajerolani za neveste, mirtovi venci in šopki.

Pletene jope

v poljubni barvi, pletene športne jope, pletena spodnja krila, pletene boa in mufi, pletene erpice in klobuki, krasna izbira deeržnikov in solnerčnikov.

Špecialiteta šerp

za gledališer, svilnate in erpkaste šerpe, volnene rute (pleti). Svilnato blago modno in gladko in v najmodernejših vzorcih, gladki in pa modni bareržuni, pliši, tenererice.

Damsko perilo

ovratniki, manšete, srajce, spodnja krila, hlaer, predpasniki, erpni robci, krasna izbira švicarske vezenine, kopalni plašer in obleke frotir brisalke in vse druge kopalne potrebšerine.

Jesensko, zimsko

tricot perilo, majce, spodnje hlaer. Reform hlaer, iz klota in pletene, modne nogavice, pletene in suknene gamaše, noerni ererlji za dame in otroke.

Koeruhovina

boa, mufi, klobuki, erpice, rokavice iz sukanca, koer, pletene in erpkaste, krasne roerne torbice, denarnice in verizerice.

Narodne zastave

narodne torbice, blazine, preproge, tableti, zagrnjala, vezenine. Razni društerveni znaki, potrebšerine za telovadna društerva in drugi šport.

Potrebšerine za šivilje

erpkice, erpkasto blago, erpkasti ovratniki, šerpe, vloerki in motivi, pozamenterija, vezenine, sukanec za šivanje, pletenje in vezenje, svilnati in bareržunasti trakovi, podloga gumbi, zlate in sreberne resice, erpkice, er, porte in trakovi.

Modno perilo

kakor srajce bele in barvaste, spalne srajce, spodnje hlaer, erpni robci, ovratniki, manšete, naprsniki beli in barvasti.

Cilindri, klobuki

trdi in mehki vedno najnovejše oblike in barve. Zaloga svetovno znanih Borsalino in Pichler klobukov. Erpice iz angleškega sukna, usnjate in koeruhovinaste.

Trikot perilo

kakor srajce, majce, hlaer, potne jopice, dr. Jägerovo volneno zdravstveno perilo. Dr. Lahmannovo zdravstveno perilo iz bombaer.

Deeržniki in palice

vsake izvršer in cene, glaloše, noerne ererlje najboljše kakovosti, usnjate, suknene gamaše, pletene patent gamaše, potovalni pleti in odeje, zraerne blazine.

Kravate, pentlje

samoveznice, vedno najzadnje novosti, od priproste do najfinejše vrste. Seritniki iz svile, volne in bombaer. Moderni svilnati robci za erp.

Špecialiteta gumb

za manšete, prsi in ovratnike, rokavice iz sukna, koer, volne in pletene, naramnice in podveze, vsemogeri sistemi in cene.

Za lovce

pleteni telovniki, (flanele srajce iz volne in polvolne), dokolenice, nogavice, rokavice, erpice, nahrbrtniki. Nepremoerljivi plašer iz oljnate tvarine.

Milo, dišave

ustna voda, voda za lase, kolinska voda, zobna krema, puder, šeretke za obleko, lase, zobe, nohte, brke in klobuke, glavnike, zrcala obveze za brke, gumijaste gobe in vse druge toaletne predmete.

Za turiste

volnene srajce, sviterji in nogavice, dokolenice, nahrbrtniki, specialiteta pletenih gamaš, dereze, krpje, cepini, vrvi, plezalke, ski, sanke, raznovrstne aluminijum posode itd.

Modna in športna
trgovina

P. Magdić, Ljubljana

Nasproti
glavne pošte